

3.8.2012

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaupallisista tavarankuljetuksista sekä harmaan talouden selvitysyksiköstä annettujen lakien muuttamiseksi

Pyydettyinä lausuntonaan Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää kohteliaimmin seuraavaa:

Lakiesityksen ensisijaisena tavoitteena on estää harmaata taloutta. Pidämme harmaan talouden torjuntaa erittäin tärkeänä, koska se vie toimintaedellytyksiä säädösten mukaan toimivilta yrittäjiltä. Harmaan talouden torjumiseksi esitetään tilaajavastuun ja liikennelupapakon laajentamista ja selkiyttämistä valvonnan parantamiseksi. Tämän lisäksi lakiehdotuksen tavoitteena on luoda kuljetusalalle tasapuoliset kilpailuedellytykset.

Esityksessä halutaan laajentaa liikennelupapakko liikennetraktoreiden lisäksi myös muihin traktoreihin. Poikkeuksena olisivat kuitenkin maa-, metsä-, eläin- tai kalatalouden harjoittamiseen liittyvät traktorikuljetukset sekä lumenkuljetukset. Pidämme näitä poikkeuksia välttämättöminä. On myös hyvä, ettei näiden kuljetusten osalta laissa enää määritellä erikseen kilometrimäärää, jonka sisällä kuljetukset ovat liikenneluvasta vapautettuja. Maatalousyrittäjien yhteistoimintana tehdyt kuljetukset eivät vääristä kuljetusmarkkinoiden kilpailutilannetta.

Hallituksen esityksen vaikutusten arviointi:

Hallituksen esityksen perusteluissa luvussa 4 on kuvattu esityksen vaikutuksia. Taloudellisten vaikutusten osalta (luku 4.1) teksti on toistaiseksi vielä puutteellinen.

Yritysvaikutusten arviointi on tehty pelkästään kuljetuksen tilaajan näkökulmasta. Tämän kaltaisessa lakihankkeessa on erityisen tärkeää arvioida yritysvaikutuksia varsinaisten toiminnanharjoittajien näkökulmasta ja etenkin niiden yrittäjien osalta, jotka joutuisivat uusina liikennelupakäytännön piiriin.

Yritysvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon ja arvioitava tämän lakiesityksen lisäksi esimerkiksi yrittäjäkuljetusten työaikoja koskevan hallituksen esityksen vaikutukset yrittäjille, jotka uusina tulevat liikennelupavelvoitteen piiriin. Ajo- ja lepoaikoja koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kuljetusmarkkinoiden kilpailutilanteen kehittymistä on välttämätöntä seurata liikennelupamenettelyihin liittyvien lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä. Tämä asia on kuitenkin sivuttu tavaraliikennelakia koskevassa hallituksen esityksessä lyhyellä

maininnalla. Toivomme, että tältä osin hallituksen esityksiä täydennetään. Yrittäjäkuljettajien työajasta annetun hallituksen esityksen määritelmän perusteella 2 pykälän 3 kohdan mukaisen yrittäjäkuljettajan määritelmän täyttävät myös mm. maatalousyrittäjät. Miten ajoikalainsäädäntö tulee koskemaan heitä, jos he joutuvat jatkossa hankkimaan elinkeinonsa harjoittamiseksi liikenneluvan?

Viranomaisten toimintaan aiheutuvat vaikutukset on alimitoitettuja. Lakiesitys tulee johtamaan liikennelupien määrän lisääntymiseen ja niiden valvonnan lisääntymiseen, jolloin myös hallinnon kustannukset lisääntyvät. Myöskään tilaajan vastuun noudattamisen valvontaan liittyvän byrokratian aiheuttamia lisäresursseja ei vaikutusarvioissa ole arvioitu. Yhteiskunnan toimivuuden ja elinkeinonharjoittajien kannalta on ehdottoman tärkeää, että lupaviranomaisilla on riittävät resurssit viivytyksettömään lupakäsittelyyn. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta piti jo syksyllä 2011 antamassaan lausumassa valvontaviranomaisen henkilöresursseja riittämättöminä.

Vaikutusarvioinnissa on jätetty kokonaan arvioimatta vaikutukset kotitalouksille ja kuluttajille. Hallitus hyväksyi heinäkuussa 2012 työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleman kuluttajapoliittisen ohjelman vuosille 2012 – 2015. Ohjelmassa todetaan, että kilpailunesteiden ja tarpeettoman sääntelyn purkamisesta hyötyvät ennen kaikkea kuluttajat. Tavaraliikennelakia koskevassa hallituksen esityksessä halutaan lisätä elinkeinotoiminnan säätelyä laajentamalla liikennelupamenettelyä. Olisi erittäin aiheellista, että vaikutusten arvioinnissa huomioitaisiin myös esityksen vaikutus kotitalouksille ja kuluttajille.

Esitämme, että vaikutusten arviointia täydennetään myös maaseutuvaikutusten arvioinnilla. Harvaanasutussa maassa kuljetusyritykset ovat keskittyneet taajamiin ja kasvukeskuksiin ja kuljetusyritysten lukumäärä, palveluntarjonta ja kilpailuedellytykset ovat hyvin erilaiset eri puolilla Suomea. Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on syytä arvioida, miten hallinnollisen taakan lisääntyminen vaikuttaa elinkeinojen harjoittamiseen ja uusien yritysten perustamiseen erityisesti maaseudulla ja harvaanasutuilla alueilla.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaiset muutosesitykset:

Pykälä 5a:

Esitämme, että kuljetuksen tilaajalle tulisi pykälässä 5a määritelty selvitysvelvollisuus, jos sovittu kuljetushinta on vähemmän kuin 1000 euroa tai yhteensä vähemmän kuin 1000 euroa kolmen kuukauden sisällä tehdyissä kuljetussopimuksissa. Selvitysvelvollisuuden rajan nosto vähentäisi yrittäjien ja hallinnon hallinnollista taakkaa.

Pykälä 7:

Olemme erittäin huolestuneita lakiesityksen vaikutuksista maaseudun monituloyrittäjyydelle. Hallitusohjelman tavoitteena on maaseudun monituloyrittäjyyden kehittäminen ja vahvistaminen sekä maaseudun uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvan yrittäjyyden vahvistaminen ja monipuolistaminen. Mikäli laista poistetaan esityksen mukaisesti lupavapaus elinkeinotoimintaan tavanomaisesti liittyviltä kuljetuksilta, on monituloyrittäjyyden toimintaedellytysten turvaamiseksi erittäin tärkeää nostaa

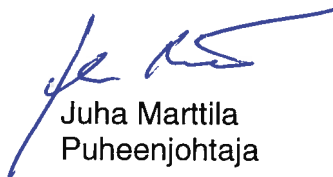
liikenneluvasta vapautettujen ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien painorajaa. Esitämme, että lain 7 pykälän 1 momentin 1 kohdan liikenneluvasta vapautettujen ajoneuvojen painoraja nostetaan 3,5 tonniin, kuten on säädetty EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa. Sama painoraja on myös ajo- ja lepoaika-asetuksessa.

On todennäköistä, että painorajan nostosta huolimatta lupavapauden poistaminen elinkeinotoiminnan yhteydessä tavanomaisesti liittyviltä kuljetuksilta, johtaa käytännön ongelmiin, eikä uusi muotoilu 7 pykälän 1 momentin 3 kohdassa kata kaikkia tarvittavia poikkeuksia. Yhtenä käytännön esimerkkinä voitaneen mainita hevuskuljetukset tallilta raveihin hevuskuljetusautolla. Nykyisen muotoilun perusteella ravitallin pitäjältä edellytettäisiin liikennelupaa, jos hän kuljettaa tilallaan vuokratallipaikalla hoidettua, toisen omistamaa, hevosta raveihin. Kyseinen toiminta on kuitenkin tyyppillinen esimerkki kuljetuksista, joka liittyy kiinteästi elinkeinotoiminnan harjoittamiseen eikä ammattiliikennöitsijöillä ole tarjota kuljetuksiin asianmukaista kalustoa. Liikennelupavaatimus lisäisi vain yksinomaan ammatinharjoittajan hallinnollista taakkaa eikä edistäisi lainkaan harmaan talouden torjuntaa tai kuljetusalan kilpailuedellytysten tasapuolistamista. Edellytämme, että lain 7 pykälään määritellään erikseen lupavapaus näihin kuljetuksiin.

Esitämme, että lain kirjoitusasussa ja etenkin 7 pykälän 1 momentin 3 kohdassa kiinnitettäisiin huomiota selkokielisyyteen. Nykyinen EU-asetuksesta lainattu teksti on hyvin vaikeaselkoinen ja siinä on viittauksia toisiin asetuksiin. Säädöksestä ei nykyisessä kirjoitusmuodossaan käy selkeästi ilmi, milloin kuljetukset ovat mahdollisia ilman liikennelupaa.

Helsingissä 3.8.2012

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Juha Marttila
Puheenjohtaja

Minna-Mari Kaila
Johtaja